

Høringsudkast – 13. november 2009

Forslag

til

Lov om ændring af universitetsloven

(Nye rammer for universiteternes internationale samarbejder m.v.)

§ 1

I lov om universiteter (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 985 af 21. oktober 2009, foretages følgende ændringer:

1. § 3 affattes således:

»§ 3. Universitetet beslutter, hvilke forskningsbaserede uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder. Universitetets udbud efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5, stk. 1, skal godkendes af Akkrediteringsrådet, jf. lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser. Ministeren kan dispensere fra kravet om godkendelse af Akkrediteringsrådet, hvor der er tale om en uddannelse, der udbydes som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus.

Stk. 2. Hvis en eksisterende uddannelse på et universitet ikke godkendes, eller godkendelsen bortfalder, jf. § 10 i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser, kan det pågældende universitet ikke optage studerende på uddannelsen. Ministeren fastsætter en plan for, hvordan allerede optagne studerende på uddannelser nævnt i 1. pkt. kan færdiggøre deres uddannelsesforløb. Ministeren kan i den forbindelse pålægge andre universiteter at optage disse studerende eller at overtage ansvaret for uddannelsesforløbet på det pågældende universitet.

Stk. 3. Universitetets uddannelser efter stk. 1 kan alene udbydes i Danmark, jf. dog stk. 4, 5, og 7.

Stk. 4. Universitetet kan tilbyde studerende, som et individuelt valg og som et alternativ til at gennemføre en uddannelse i Danmark, at gennemføre dele af uddannelsen ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 5. Universitetet kan i særlige tilfælde udbyde en uddannelse, hvor dele af uddannelsen ikke kan gennemføres i Danmark, men skal gennemføres ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter.

Stk. 6. Studerende, der er under uddannelse i medfør af stk. 4 og 5, følger, mens de er indskrevet på det udenlandske universitet, reglerne for det pågældende universitet og ikke reglerne fastsat i medfør af denne lov, medmindre andet er fastsat efter stk. 11.

Stk. 7. Universitetet kan udbyde uddannelser efter § 4, stk. 1, nr. 2, som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus i samarbejde med udenlandske universiteter, hvor uddannelsens enkelte dele gennemføres ved universitetet og ved et eller flere af de udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter.

Stk. 8. Aftalen efter stk. 7 skal indeholde bestemmelser om, at den enkelte studerende skal være optaget på uddannelsen ved et af de deltagende universiteter. Studerende, der er optaget ved det danske universitet, følger, mens de er indskrevet ved et udenlandsk universitet, reglerne for det pågældende universitet, herunder om eventuel deltagerbetaling, og ikke regler fastsat i medfør af denne lov. Studerende, der er optaget ved et udenlandsk universitet, følger, mens de er indskrevet ved det danske universitet, reglerne i denne lov, herunder om eventuel deltagerbetaling.

Stk. 9. Ministeren kan efter ansøgning fra et dansk universitet godkende, at en af universitetets uddannelser kan udbydes af et eller flere universiteter i udlandet. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for godkendelsen.

Stk. 10. Ministeren kan som led i en aftale efter stk. 4, 5 og 7 bestemme, at det danske universitet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget på den pågældende uddannelse. Tilsvarende kan det danske universitet udstede eksamensbevis til en studerende, som i udlandet har gennemført en uddannelse, der er godkendt i medfør af

stk. 9.

Stk. 11. Ministeren fastsætter nærmere regler for udbud og gennemførelse af uddannelsen efter stk. 4, 5, 7 og 9 og for udstedelse af eksamensbevis efter stk. 10 og kan i den forbindelse fravige bestemmelserne i § 13 a, § 17, stk. 4, § 18, stk. 5 og 6, og § 34, stk. 1.«

2. I § 4 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

Stk. 4. Universiteterne kan indskrive studerende sideløbende på kandidat- og ph.d.-uddannelsen, jf. stk. 1, nr. 2 og 3.

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

3. § 8, *stk. 1*, affattes således:

»Ministeren fastsætter generelle regler om uddannelse, herunder prøver, eksaminer og censur, jf. §§ 4 og 5, om titler, som er knyttet til uddannelse, jf. § 6, og om adgang til uddannelse. Ministeren fastsætter nærmere regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksaminer, herunder om at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.«

4. I § 21, *stk. 4*, ændres »stk. 7« til: »stk. 9«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund for lovforslaget
 - 1.1. Uddannelser
 - 1.1.1. EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus
 - 1.1.2. Udlagt undervisning
 - 1.1.3. Ph.d. – Nye modeller
 - 1.2. Forskellige bestemmelser
 - 1.2.1. Klage over bedømmelsen af prøver
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Uddannelser
 - 2.1.1. EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus
 - 2.1.2. Udlagt undervisning
 - 2.1.3. Ph.d. – Nye modeller
 - 2.2. Forskellige bestemmelser
 - 2.2.1. Klage over bedømmelsen af prøver
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Ligestillingsmæssige konsekvenser
9. Høring
10. Sammenfattende skema

1. Baggrunden for lovforslaget

De danske universiteter har allerede i dag et tæt samarbejde med de bedste universiteter i verden. For at disse samarbejder kan styrkes og udvikles, og for at de danske universiteter fortsat kan være forrest i udviklingen, er der behov for, at universiteternes muligheder for at deltage i internationale samarbejder til stadighed øges.

For at de danske universiteter kan indgå på lige fod med udenlandske universiteter i den stadig mere internationaliserede universitetssektor, er det desuden nødvendigt løbende at udvikle de juridiske rammer for universiteternes internationale virke.

Dette lovforslag er led i processen med at udvide danske universiteters muligheder for at engagere sig internationalt.

1.1. Uddannelser

1.1.1. EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus

Med ændring af universitetsloven fra 2005, jf. Folketingstidende 2004-05, forhandlingerne side 208, fik universiteterne bedre muligheder for at markere sig i den internationale konkurrence om forskningsbaseret uddannelse. Der blev åbnet mulighed for, at danske universiteter kunne indgå aftaler med udenlandske universiteter om gennemførelse af såkaldte ”parallelforløb” og ”fællesuddannelser”, herunder aftaler om deltagelse i og udbud af Erasmus Mundus-uddannelser.

Den 1. februar 2008 fremlagde ministeren for videnskab, teknologi og udvikling en redegørelse til Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi om deltagerbetaling på universitetsuddannelser omfattet af en Erasmus Mundus-aftale. Redegørelsen konkluderede, at de danske regler for universiteternes deltagelse på nogle områder ikke er i fuld overensstemmelse med EU's bestemmelser for Erasmus Mundus-uddannelser. Derfor kan danske universiteter i visse tilfælde have vanskeligt ved at indgå aftale med udenlandske universiteter om deltagelse i udbud af Erasmus Mundus-uddannelser. På denne baggrund blev der i februar 2008 nedsat en arbejdsgruppe, der skulle se på rammerne for danske universiteters deltagelse i uddannelser omfattet af en Erasmus Mundus-aftale. Arbejdsgruppen blev sammensat af repræsentanter fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Danske Universiteter og Danske Studerendes Fællesråd. Arbejdsgruppen afgav rapport til videnskabsministeren i efteråret 2008.

På baggrund af anbefalingerne fra rapporten indgik regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) den 26. juni 2009 en politisk aftale med Socialdemokraterne om fremtidig regulering og finansiering af Erasmus Mundus-uddannelser, der udbydes som kandidatuddannelser i Danmark. Formålet med aftalen er at sikre, at Danmark fortsat kan deltage aktivt i internationalt samarbejde på uddannelsesområdet, og at danske studerendes internationale mobilitet fortsat kan fremmes. Derfor skal danske universiteter kunne indgå i samarbejde med andre europæiske universiteter om at udvikle og udbyde Erasmus Mundus-uddannelser inden for EU's programmer, og det skal være attraktivt for danske statsborgere at deltage i Erasmus Mundus-uddannelser. Aftalen sætter en ny ramme for reguleringen af danske universiteters deltagelse i og udbud af Erasmus Mundus-uddannelser, som får tilskud fra EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus.

Med lovforslaget åbnes der derfor mulighed for, at danske universiteter – ud over de eksisterende samarbejder i form af parallelforløb og fællesuddannelser – kan indgå i en ny type af uddannelsessamarbejder med udenlandske universiteter, for så vidt angår udbud af kandidatuddannelser som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus.

Aftaleparterne er enige om, at danske statsborgeres adgang til gratis videregående uddannelser er et afgørende princip for det danske uddannelsessystem. Med lovforslaget vil uddannelserne fremover blive finansieret via det danske taxametertilskud, for så vidt angår de uddannelsesdele, der gennemføres ved det danske universitet, og via udlandsstipendieordningen eller på anden måde, for så vidt angår eventuelle studieudgifter for de uddannelsesdele, der gennemføres ved de udenlandske universiteter. Aftalen forudsætter derfor også en ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte (udlandsstipendier), som undervisningsministeren fremsætter samtidig med dette lovforslag.

Med disse to lovforslag kan gratisprincippet fortsat efterleves for alle kvalificerede danske statsborgere, der ønsker at blive optaget på et dansk universitet for at gennemføre en Erasmus Mundus-uddannelse.

Aftalepartierne vil tage spørgsmålet op løbende, hvis det skulle vise sig ikke at være tilfældet.

1.1.2. Udlagt undervisning

Endvidere giver lovforslaget universiteterne mulighed for at bestemme, at en del af en godkendt uddannelse ved universitetet skal gennemføres ved et universitet i udlandet efter aftale mellem det danske universitet og det udenlandske universitet. Det drejer sig om de tilfælde, hvor den samlede uddannelse generelt vil få et højere kvalitetsniveau i forhold til en uddannelse, hvor al undervisning udbydes i Danmark. Ved begrebet udlagt undervisning forstås, at det danske universitet flytter en del af en uddannelses undervisning til udlandet. Det danske universitetet er ansvarlig for undervisningen og fastsætter derfor også kravene til undervisningens indhold, eksamen m.v. Undervisningen i udlandet er særligt tilrettelagt for studerende, der er optaget på en dansk uddannelse, hvorfor der heller ikke er tale om gensidig udveksling af studerende.

1.1.3. Ph.d. – nye modeller

Siden 2005 er universiteternes samlede årlige optag til ph.d.-uddannelsen forøget væsentligt. Fra 2010 og fremover vil universiteterne under ét optage 2.400 ph.d.-studerende om året. Samtidig er der sket en øget internationalisering af uddannelses- og forskningsområdet. Konkurrencen om de dygtigste studerende er derfor skærpet.

Universiteterne efterspørger redskaber til at rekruttere de bedste danske og udenlandske studerende. Et middel er at rekruttere gode studerende tidligt i deres uddannelsesforløb, sådan at de allerede under studiet får mulighed for at vælge en forskningskarriere. Med lovforslaget får universiteterne en generel mulighed for at indskrive studerende sideløbende på kandidat- og ph.d.-uddannelsen. Hidtil har universiteterne kun kunnet gøre det inden for visse rammer for eksempel den såkaldte ”4+4-ordning”. Universiteterne får herefter mulighed for at rekruttere studerende, der har afsluttet en bacheloruddannelse, til en ph.d.-uddannelse. Det forudsættes, at universiteterne sikrer, at de studerende under forløbet også opnår en kandidatgrad.

1.2. Forskellige bestemmelser

1.2.1. Klage over bedømmelsen af prøver

Regeringen (Venstre og Det konservative Folkeparti) indgik den 2. april 2009 en politisk aftale med Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om justering af gymnasireformen. Aftalen vedrører blandt andet ændringer i det eksisterende prøve- og eksamenssystem i de gymnasiale uddannelser. Der lægges som en del af denne aftale op til, at klagereglerne ændres, sådan at en klage kan resultere i, at den endelige karakter er lavere end den først afgivne.

Undervisningsministeriet har i et lovforslag, som er fremsat den 11. november 2009, foreslået, at denne ændring ikke begrænses til det gymnasiale område, men også omfatter andre uddannelser på Undervisningsministeriets område, herunder de videregående uddannelser. Formålet med ændringen er at sikre, at uddannelsesinstitutionerne træffer den materielle rigtige afgørelse i forbindelse med klager over forhold ved prøver og eksamen, således at klageren meddeles den korrekte karakter. Med dette lovforslag foreslås en tilsvarende ændring af klagereglerne, for så vidt angår uddannelser på Videnskabsministeriets område, sådan at der sikres lige behandling af studerende på de videregående uddannelser uafhængigt af, hvilken uddannelse der er tale om.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Uddannelser

2.1.1. EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus

I dag skal universiteternes aftaler med udenlandske universiteter om deltagelse i og udbud af Erasmus Mundus-uddannelser ske inden for rammerne af parallelforløb og fællesuddannelse. Universitetet skal tilrettelægge sit udbud af parallelforløb og fællesuddannelse sådan, at der er gensidighed og økonomisk balance med de udenlandske universiteter. Universitetet skal i sin aftale med de udenlandske universiteter samtidig sikre, at den studerende ikke pålægges studieafgifter af det eller de udenlandske universiteter – dog under forudsætning af, at den studerende ikke skal betale for tilsvarende ydelser efter reglerne i

universitetsloven. Tilsvarende pålægges studerende fra udenlandske universiteter, der udveksles med danske studerende, ikke studieafgift under studieopholdet i Danmark, idet aftalerne om studiepladser til parallelforløb og fællesuddannelse forudsætter et gensidigt gratisprincip.

Erfaringerne fra den første runde af Erasmus Mundus-uddannelser 2004-2008 viser, at det har været vanskeligt for danske universiteter under de gældende danske regler at indgå i Erasmus Mundus-samarbejdet. Årsagen er, at Erasmus Mundus-samarbejdet ikke som de danske regler om universiteternes internationale uddannelsessamarbejde (parallelforløb og fællesuddannelse) er baseret på princippet om gensidig udveksling af studerende mellem universiteterne. Dette har baggrund i, at deltagelse i en Erasmus Mundus-uddannelse ikke er forbeholdt studerende, der i forvejen er optaget på de deltagende universiteter, men er åbent for udefra kommende studerende. Dertil kommer, at de studerende har valgfrihed med hensyn til, hvordan de vil sammensætte deres studieforløb, og dermed ved hvilke universiteter de vil gennemføre de enkelte studieforløb. Erasmus Mundus-samarbejdet er normalt organiseret således, at de studerende under studieophold ved et universitet følger de uddannelsesregler, der gælder i det pågældende land, herunder betalingsregler.

Med forslaget bliver det muligt for de danske universiteter at indgå aftale med udenlandske universiteter om deltagelse i og udbud af Erasmus Mundus-uddannelser, der er omfattet af EU's støtteprogram, og som udbydes som kandidatuddannelser efter universitetsloven, uden at der stilles krav om gensidig udveksling.

Erasmus Mundus-uddannelser vil med forslaget fremover blive definerede som selvstændige kandidatuddannelser, der udbydes som led i de nye EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, og hvor det danske universitet i sin aftale med de udenlandske universiteter selv beslutter, hvor mange ECTS-point af disse kandidatuddannelser der skal gennemføres ved det danske universitet. De deltagende universiteter i samarbejdet fastlægger det samlede studieprogram for uddannelsen, herunder dettes kvalitet og relevans for det globale arbejdsmarked og i tilknytning hertil, hvilke konkrete krav til bacheloruddannelsen der skal opfyldes for at kunne blive optaget på disse kandidatuddannelser.

Efter forslaget kan danske universiteter kun udbyde uddannelserne inden for EU's studieprogram om Erasmus Mundus, hvis uddannelserne inden godkendelsen bliver kvalitetssikret efter de fælles europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring, herunder akkreditering. For at sikre at uddannelserne ikke skal kvalitetssikres i alle de deltagende lande, lægges der op til, at det samlede studieprogram skal kvalitetssikres af ét internationalt anerkendt kvalitetssikringsorgan.

De gældende regler om parallelforløb og fællesuddannelse vil fortsat finde anvendelse på andre internationale uddannelsessamarbejder.

Universiteterne har allerede efter de eksisterende regler mulighed for at tilrettelægge ph.d.-uddannelser i samarbejde med udenlandske universiteter. Det fremgår af universitetslovens § 3, stk. 1 og 3, at bachelor-, kandidat- og masteruddannelser alene udbydes i Danmark. Denne begrænsning gælder ikke for ph.d.-uddannelserne, der heller ikke er omfattet af kravet om godkendelse af Akkrediteringsrådet.

Universiteterne har således allerede mulighed for at udbyde ph.d.-uddannelser i samarbejde med udenlandske universiteter. I forbindelse med blandt andet de nye EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, er det hensigten, at ph.d.-studerende skal kunne opnå en dobbeltgrad. Det er hensigten, at ministeren med hjemmel i § 8, stk. 1, vil gøre det muligt for universiteterne at indgå i samarbejder om at udstede dobbeltgrader.

2.1.2. Udlagt undervisning

Flere universiteter har tilkendegivet, at det ud fra en kvalitetsmæssig synsvinkel vil være en fordel at udbyde godkendte, danske uddannelser, hvor den studerende skal gennemføre en del af undervisningen i udlandet i form af såkaldt "udlagt undervisning". Det drejer sig eksempelvis om visse sproguddannelser, herunder kinesisk, hvor det på grund af sprogets vanskelighed er fagligt relevant, at en del af undervisningen flyttes til et universitet i udlandet, dvs. ved et universitet, hvor der er mulighed for at få bedre sproglige færdigheder og kendskab til kulturen i de lande, hvor sproget tales. Det danske universitet udlægger således en del af en uddannelses undervisning til udlandet, men det danske universitet er fortsat ansvarlig for undervisningen og fastsætter også kravene til undervisningens indhold, eksamen m.v. Det foreslås derfor, at de danske universiteter i særlige tilfælde får mulighed for at bestemme, at en del af en

godkendt uddannelse ved universitetet skal gennemføres ved et universitet i udlandet efter aftale mellem det danske universitet og det udenlandske universitet. I aftalen skal sikres, at det danske universitet køber og betaler for undervisningen ved det udenlandske universitet, sådan at de studerende ikke pålægges nogen form for studieafgifter. Det danske universitet oppebærer taxametertilskud til hele uddannelsen og anvender tilskuddet til at købe undervisningen ved det udenlandske universitet.

De gældende regler om fællesuddannelser forudsætter gensidig udveksling af studerende. Problemet er imidlertid, at de udenlandske universiteter ikke har interesse i studiepladser ved universitetet i Danmark, og de fag, som de danske studerende skal have i udlandet, findes ikke nødvendigvis som almindelige universitetsfag. De gældende regler om fællesuddannelser skal fortsat finde anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke er tale om udlagt undervisning. Kravet om gensidighed vil derfor blive videreført ved bekendtgørelse i medfør af ministerens bemyndigelse.

2.1.3. Ph.d. – Nye modeller

Universiteterne har allerede på nuværende tidspunkt mulighed for at indskrive ph.d.-studerende et år inden, de afslutter kandidatuddannelsen, den såkaldte 4+4-ordning. Denne mulighed forstærker universiteternes mulighed for at tiltrække såvel danske som udenlandske studerende. Der har fra universiteternes side været ønske om at udvide denne fleksibilitet yderligere, sådan at indskrivning på ph.d.-uddannelsen allerede kunne ske samtidig med indskrivning på kandidatuddannelsen.

Med forslaget får universiteterne en generel mulighed for at indskrive studerende sideløbende på kandidat- og ph.d.-uddannelsen. Dette giver universiteterne mulighed for at rekruttere studerende, der har afsluttet en bacheloruddannelse, til en ph.d.-uddannelse. Den nye fleksibilitet vil også give universiteterne bedre muligheder for at arbejde med at kvalitetsudvikle ph.d.-uddannelsen, da der i højere grad kan arbejdes med forskellige måder at tilrettelægge uddannelsen på.

Muligheden for at anvende flere modeller i forbindelse med et ph.d.-forløb giver universiteterne mulighed for at tilrettelægge specielle forløb for de studerende, som er indskrevet sideløbende på en kandidat- og ph.d.-uddannelse med fokus på gennemførelsen af ph.d.-uddannelsen.

2.2. Forskellige bestemmelser

2.2.1. Klage over bedømmelsen af prøver

Der har i mange år været fælles klage regler for de studerende på de videregående uddannelser på såvel Undervisningsministeriets som Videnskabsministeriets område, og dette bør fortsat være tilfældet, da det er de samme hensyn, som gør sig gældende for de forskellige videregående uddannelser. Det bemærkes i den forbindelse, at flere universiteter i medfør af universitetslovens § 7 også er godkendt til at udbyde uddannelser efter regler fastsat af en anden minister, herunder undervisningsministeren. Derfor vil det være uhensigtsmæssigt, hvis retstilstanden for de studerende på dette centrale område skulle være forskellig. Retstilstanden på klageområdet foreslås derfor også ændret for uddannelserne omfattet af universitetsloven. Forslaget er således udarbejdet i overensstemmelse med Forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Behandling af klager over bedømmelse af prøver), der er fremsat i Folketinget den 11. november 2009, jf. lovforslag nr. L 58, og vil få den konsekvens, at karakteren som noget nyt både kan sættes op og ned ved en klage eller anke over en faglig bedømmelse.

For forslaget om nedsættelse af en karakter ved klage taler en forventning om en højere grad af bevidsthed hos den studerende om, at det ikke er omkostningsfrit at klage. Det er i den forbindelse helt centralt, at den endelige afgørelse er materielt korrekt, sådan at der gives en karakter, som reelt svarer til den studerendes præstation ved eksamen.

Det fremgår af de gældende regler, at en klage eller anke over eksamen ikke kan resultere i en lavere bedømmelse end den oprindeligt givne, jf. § 43 og § 52 i eksamensbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004). Når lovændringen er vedtaget, skal de nærmere regler derfor udmøntes ved en ændring af reglerne i eksamensbekendtgørelsen.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget har betydning for såvel mandlige som kvindelige ansøgere. Lovforslaget har ikke umiddelbart betydning for ligestillingen mellem kønnene.

9. Høring

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Til stk. 1

Akkrediteringsrådet akkrediterer og godkender uddannelser, der udbydes i Danmark efter universitetsloven, jf. § 5, stk. 1, og § 10, stk. 1, i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser. For at sikre, at Erasmus Mundus-uddannelser, der udbydes som kandidatuddannelser i Danmark, kun skal kvalitetssikres, herunder akkrediteres, af én internationalt anerkendt kvalitetssikringsinstitution, foreslås det, at ministeren kan dispensere fra de gældende regler om akkreditering og godkendelse af en kandidatuddannelse, der udbydes som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus.

Dispensationen vil således kun blive anvendt, når disse kandidatuddannelser efter aftale mellem de deltagende universiteter skal kvalitetssikres af en udenlandsk internationalt anerkendt kvalitetssikringsinstitution, dvs. en institution der følger de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring, herunder akkreditering, og har dokumenteret dette ved at være optaget i det europæiske register for kvalitetssikringsinstitutioner (European Quality Assurance Register, EQAR). I disse tilfælde skal udbuddet efterfølgende godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Når den danske akkrediteringsinstitution er blevet optaget i EQAR-registeret, vil disse kandidatuddannelser efter aftale mellem de deltagende universiteter også kunne akkrediteres af Akkrediteringsrådet. I disse tilfælde skal udbuddet efterfølgende også godkendes af rådet efter de gældende regler herom.

Til stk. 2

Uændret videreførelse af bestemmelsen.

Til stk. 3

Bestemmelsen foreslås konsekvensrettet som følge af det foreslåede nye stk. 7 om uddannelser omfattet af EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus.

Til stk. 4

Uændret videreførelse af bestemmelsen.

Til stk. 5

Med forslaget til ændringen i bestemmelsen er der ikke tilsigtet nogen generel realitetsændring af de gældende regler om fællesuddannelse. De gældende regler om fællesuddannelse skal således fortsat finde anvendelse, hvorfor det er tanken, at kravet om gensidig udveksling i den gældende § 3, stk. 5, vil blive videreført ved bekendtgørelse i medfør af ministerens bemyndigelse, jf. forslagets § 1, nr. 1, stk. 10.

Ændringen af bestemmelsen giver imidlertid mulighed for, at universitetet i særlige tilfælde kan udbyde sine godkendte, danske uddannelser med udlagt undervisning i udlandet efter aftale med et udenlandsk universitet. Det indebærer således, at den studerende som led i gennemførelsen af den samlede uddannelse skal gennemføre en del af undervisningen i udlandet. Forslaget skal medvirke til at højne den faglige kvalitet af uddannelsen. Det kunne eksempelvis dreje sig om visse sproguddannelser, for eksempel kinesisk, hvor det på grund af sprogets vanskelighed vil være fagligt relevant, at en del af undervisningen foregår i udlandet, dvs. ved et universitet, hvor der er mulighed for at få forbedrede sproglige færdigheder og kulturelt kendskab. Det foreslås imidlertid, at bestemmelsen også kan anvendes i andre særlige tilfælde, dvs. i tilfælde hvor den samlede uddannelse generelt vil få et højere kvalitetsniveau set i forhold til en uddannelse, hvor al undervisning udbydes i Danmark. Det drejer sig særligt om fag, hvor det er vanskeligt at rekruttere tilstrækkeligt kvalificerede undervisere inden for et fagområde, men kan også være relevant i de tilfælde, hvor det udenlandske universitet kan levere en særlig kvalificeret undervisning.

Udlagt undervisning indebærer, at det danske universitet får mulighed for at beslutte, at en del af en

allerede godkendt dansk uddannelses undervisning flyttes til udlandet. I det omfang en uddannelses indhold ændres væsentligt, må universitetet konkret vurdere, om der er tale om en så væsentlig ændring, at uddannelsen skal nyakkrediteres. Hvis der er tale om en ny uddannelse, vil eventuel udlagt undervisning indgå som en del af akkrediterings- og godkendelsesproceduren. Spørgsmålet om akkreditering vedrører derfor ikke specielt udlagt undervisning, men gør sig altid gældende, hvis universitetet vil ændre en allerede godkendt uddannelse.

I aftalen med det udenlandske universitet skal det sikres, at det er det danske universitet, som køber og betaler for undervisningen i udlandet, og at den studerende ikke pålægges nogen form for studieafgift. Det danske universitet oppebærer taxametertilskud til hele uddannelsen og anvender dette til at købe undervisningen ved det udenlandske universitet. Universitetet skal ved vurderingen af nytteværdien ved udlagt undervisning blandt andet også inddrage hensynet til de studerendes økonomi og deres retssikkerhed det pågældende sted. Dette vil komme til at fremgå af de regler, ministeren fastsætter i medfør af lovens § 3, stk. 11.

De gældende regler om parallelforløb og fællesuddannelse kan ikke anvendes, fordi reglerne bl.a. forudsætter gensidig udveksling af studerende. Problemet er, at de udenlandske universiteter i de nævnte tilfælde ikke har interesse i studiepladser ved universitetet i Danmark, og at de fag, som de danske studerende skal have i udlandet, ikke nødvendigvis findes som almindelige universitetsfag. Den nye hjemmel skabes derfor ved en teknisk ændring af universitetslovens § 3, stk. 5, om fællesuddannelse, da forslaget har lighedspunkter med disse uddannelsessamarbejder, men dog ikke krav om gensidig udveksling.

Det forventes, at ministeren i medfør af bemyndigelsen i forslagets § 1, nr. 1, stk. 11, vil fastsætte, at op til 60 ECTS-point af undervisningen på en bacheloruddannelse og op til 30-ECTS-point af undervisningen på en kandidatuddannelse kan udlægges ved et udenlandsk universitet. Det forventes også, at ministeren vil fastsætte, at udbud af en uddannelse, hvori indgår udlagt undervisning ved et udenlandsk universitet, skal annonceres tydeligt, så kommende studerende, inden de søger optagelse, er bekendt med, at de skal gennemføre en del af uddannelsen i udlandet. Det skal tillige fremgå af uddannelsens studieordning, hvorledes de uddannelsesdele, som skal gennemføres i udlandet, skal placeres, og omfanget af ECTS-point skal angives.

Til stk. 6

For så vidt angår udbud af uddannelser, hvori indgår parallelforløb, og udbud af fællesuddannelser er det fortsat det pågældende udenlandske universitets regler, herunder det pågældende lands regler på området, der gælder for den del af uddannelsen, som studerende gennemfører uden for Danmark.

Præciseringen i stk. 6 er indsat som en konsekvens af, at universiteterne efter forslaget får mulighed for at udbyde deres uddannelser med udlagt undervisning. Det indebærer, at studerende ved gennemførelse af den udlagte undervisning i udlandet følger de danske uddannelsesregler, det vil sige de regler, som ministeren har udstedt i medfør af universitetsloven. Tilsvarende vil gælde for de interne uddannelsesregler, som universitetet har fastsat om uddannelsens faglige indhold mv. Det er derimod tanken, at det er det udenlandske universitets anstaltsanordninger, der som hovedregel skal gælde, når studerende gennemfører udlagt undervisning i udlandet.

Til stk. 7

Bestemmelsen giver danske universiteter mulighed for at kunne indgå i en ny type af uddannelsessamarbejder med udenlandske universiteter, for så vidt angår udbud af kandidatuddannelser som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus. Det er en betingelse, at de pågældende uddannelser får tilskud fra EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus

Efter bestemmelsen kan danske universiteter udbyde disse europæiske kandidatuddannelser uden krav om gensidig udveksling. Der stilles heller ikke krav om, hvor mange ECTS-point af uddannelsen der skal være gennemført ved det danske universitet. I sin aftale med de udenlandske universiteter beslutter det danske universitet derfor selv, hvor mange ECTS-point af disse uddannelser der skal gennemføres ved det danske universitet, for at universitetet vil udstede et eksamensbevis for hele uddannelsen.

Med forslaget bliver det muligt for de danske universiteter at indgå aftale med udenlandske universiteter om deltagelse i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, og som udbydes som

kandidatuddannelser efter universitsloven, uden at der stilles krav om gensidig udveksling.

Finansiering af de dele af uddannelsen, der gennemføres ved et dansk universitet, følger reglerne i universitsloven og regler fastsat i medfør af denne lov, dvs. uden deltagerbetaling for så vidt angår studerende, der efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere til gratis uddannelse. Samtidig forventes det derfor, at ministeren i medfør af den gældende bemyndigelse i universitslovens § 19, stk. 5, vil fastsætte, at disse studerende kan udløse aktivitetsbestemte tilskud for de dele af en Erasmus Mundus-uddannelse, der er omfattet af EU's støtteprogram, og som de gennemfører ved et dansk universitet, selv om de ikke er udvekslet som led i en aftale om gensidig udveksling.

De dele af en Erasmus Mundus-uddannelse, der gennemføres ved de udenlandske universiteter, finansieres derimod efter dette universits regler. Danske statsborgere m.fl., der er berettiget til at oppebære Statens Uddannelsesstøtte, kan få eventuelle studieafgifter i udlandet betalt via udlandsstipendieordningen. Derfor forventes det, at ministeren i medfør af forslaget § 1, nr. 1, stk. 11, vil fastsætte, at de danske universiteter ikke må indgå aftale med udenlandske universiteter, som opkræver studieafgifter, der overstiger det danske udlandsstipendium.

Erasmus Mundus-uddannelser vil med forslaget fremover blive definerede som selvstændige kandidatuddannelser, der udbydes som led i de nye EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, og hvor det danske universitet i sin aftale med de udenlandske universiteter selv beslutter, hvor mange ECTS-point af disse kandidatuddannelser der skal gennemføres ved det danske universitet. De deltagende universiteter i samarbejdet fastlægger det samlede studieprogram for uddannelsen, herunder dets kvalitet og relevans for det globale arbejdsmarked, og i tilknytning hertil, hvilke konkrete krav til bacheloruddannelsen der skal opfyldes for at kunne blive optaget på disse kandidatuddannelser.

Efter forslaget kan danske universiteter kun udbyde uddannelserne inden for EU's studieprogram om Erasmus Mundus, hvis uddannelserne inden godkendelsen bliver kvalitetssikret efter de fælles europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring, herunder akkreditering. For at sikre at uddannelserne ikke skal kvalitetssikres i alle de deltagende lande, lægges der op til, at det samlede studieprogram skal kvalitetssikres af ét internationalt anerkendt kvalitetssikringsorgan.

Til stk. 8

Bestemmelsen foreslår, at det danske universitet i sin aftale med de udenlandske universiteter skal sikre, at den enkelte studerende skal være optaget på uddannelsen ved et af de deltagende universiteter. Det optagende universitet har det overordnede ansvar for, at den studerende kan gennemføre hele uddannelsen, og ansvaret for at udstede et eksamensbevis og tildele en grad.

For den del af uddannelsen, der gennemføres i udlandet, finder de regler, der er fastsat for universitsuddannelser, der udbydes i Danmark, herunder om eventuel deltagerbetaling, ikke anvendelse. Det er det pågældende universits, herunder det pågældende lands, regler på området, der gælder for den udenlandske del.

Adgang og optag til en uddannelse, der gennemføres efter forslaget § 1, nr. 1, stk. 7, følger reglerne for de danske uddannelser. Disse regler er dog ikke til hinder for, at det danske universitet drøfter og aftaler med de udenlandske universiteter, hvilke konkrete adgangskrav den studerende skal have opfyldt på bacheloruddannelsen for at kunne blive optaget på kandidatuddannelsen, og hvor mange studerende det enkelte universitet skal optage. Hvis det enkelte universitet har flere ansøgere, der opfylder adgangskravene, end der er studiepladser til rådighed ved universitetet, optages de bedst kvalificerede. Afviste ansøgere ved et universitet kan eventuelt henvises til optagelse ved et af de andre universiteter.

Studerende, der som led i en aftale efter forslaget § 1, nr. 1, stk. 8, er optaget på uddannelsen ved det udenlandske universitet, indskrives under uddannelsesforløbet i Danmark alene til de pågældende uddannelsesdele som gæstestuderende.

Til stk. 9

Uændret videreførelse af bestemmelsen.

Til stk. 10

Der er foretaget en teknisk ændring af bestemmelsen, idet kravet om gensidig udveksling er udgået, som en konsekvensændring af forslaget om udlagt undervisning i medfør af forslaget til § 1, nr. 1, stk. 5.

Det forventes, at ministeren vil fastsætte, at hvis mindst 1/3 af Erasmus Mundus-uddannelsens ECTS-point er gennemført ved det danske universitet, og hvis denne del af uddannelsen efter universitetets faglige vurdering kan give merit ind i en dansk kandidatuddannelse, kan universitetet tillige udstede et dansk eksamensbevis og tildele den tilsvarende latinske kandidatbetegnelse. Det forventes dog, at ministeren vil fastsætte krav om gensidighed, hvis studerende optaget på et universitet i udlandet skal kunne tildeles et dansk kandidatbevis ud over et "Erasmus Mundus-eksamensbevis", jf. forslaget til § 1, nr. 1, stk. 11. Det vil kunne indebære, at studerende optaget på en Erasmus Mundus-uddannelse ved et dansk universitet i visse tilfælde kan erhverve flere eksamensbeviser.

Til stk. 11

Ministeren vil i medfør af bestemmelsen præcisere, at for de dele af en Erasmus Mundus-uddannelse, der foregår ved et udenlandsk universitet, gælder reglerne for det pågældende universitet, herunder om eventuel deltagerbetaling, jf. forslagens § 1, nr. 1, stk. 8. Derfor vil de opgaver, der er pålagt institutlederen, studielederen og studienævnet, for så vidt angår tilrettelæggelse og kvalitetssikring af Erasmus Mundus-uddannelse og undervisningen, efter universitetslovens § 17, stk. 4, § 18, stk. 5 og 6, ej heller fuldt ud kunne bringes i anvendelse for disse uddannelser. Tilsvarende kan det være vanskeligt for ministeriet at behandle klager over retlige spørgsmål efter universitetslovens § 34, stk. 1, for de dele af en Erasmus Mundus-uddannelse, der foregår ved et udenlandsk universitet.

Dette svarer til det princip, som allerede følger reglerne om parallelforløb og fællesuddannelse, således som de er udmøntet i bekendtgørelse nr. 931 af 5. oktober 2005, og som det er tanken at videreføre uændret.

Samtidig vil det være vanskeligt for universitetet at sikre dialog mellem et aftagerpanel og universitetet efter universitetslovens § 13 a, der blev indsat ved ændring af universitetsloven i 2007, jf. lov nr. 567 af 6. juni 2007, for de dele af en Erasmus Mundus-uddannelse og de dele af en dansk uddannelse i form af parallelforløb og fællesuddannelse, der foregår ved et udenlandsk universitet.

Parallelt til de gældende regler for parallelforløb og fællesuddannelse er det også tanken, for så vidt angår Erasmus Mundus-uddannelser, at fravige visse regler om uddannelse i de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i universitetsloven, for eksempel regler om, at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved kerterne prøver, og at karakterer gives efter 7-trins-skalaen.

Det forventes, at ministeren som noget nyt vil fastsætte, at det danske universitet som led i en gensidig aftale med de udenlandske universiteter kan udstede et særligt kandidatbevis for uddannelser omfattet af en Erasmus Mundus-aftale. Herved får universiteterne mulighed for at udstede et særligt "Erasmus Mundus-eksamensbevis", hvor universitetet benytter de engelsksprogede betegnelser: Master of Arts (MA) og Master of Science (MSc) efterfulgt af en fagbetegnelse på engelsk. For så vidt angår muligheden for at opnå en traditionel dansk kandidatgrad med en latinsk titel, henvises til bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 1, stk. 10.

Til nr. 2

En ph.d.-uddannelse er normalt tilrettelagt som tre års heltidsstudier, men kan efter regler fastsat af universitetet tilrettelægges som deltidsstudier, for eksempel når forskeruddannelse omhandler programmer med tilknytning til et erhvervsområde eller en profession, således at den ph.d.-studerende under forskeruddannelsesforløbet bevarer tilknytning til erhvervsområdet/professionen. Adgang til ph.d.-uddannelsen skal niveaumæssigt baseres på et gennemført kandidatstudium eller tilsvarende. Studerende, der endnu ikke har afsluttet en uddannelse svarende til en kandidatuddannelse, kan som hidtil indskrives som ph.d.-studerende i forbindelse med den såkaldte "4+4-ordning" efter regler fastsat af universitetet.

Der har vist sig et yderligere behov for fleksibilitet i forhold til at indskrive studerende. Der skabes derfor mulighed for, at universiteterne generelt kan indskrive studerende sideløbende på kandidat- og ph.d.-uddannelserne efter regler fastsat af universitetet. Universitetet kan for eksempel herefter også indskrive studerende på en såkaldt "3+5-ordning", hvor den studerende efter endt bacheloruddannelse indskrives sideløbende på kandidat- og ph.d.-uddannelsen.

Til nr. 3

Af den gældende eksamensbekendtgørelse, jf. § 43 og § 52 i bekendtgørelse nr. 867 af 19. august 2004, fremgår det, at en klage eller anke over eksamen ikke kan resultere i en lavere bedømmelse end den oprindeligt givne.

Det foreslås, at ministeren fastsætter nærmere regler for klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksaminer, herunder at ministeren kan bestemme, at klager og anker over en faglig bedømmelse kan resultere i en lavere karakter. Det indebærer således, at karakteren både kan sættes op og ned i forbindelse med en klage- eller ankesag. Ved tilbud om ombedømmelse eller omprøve som følge af væsentlige fejl eller mangler ved en prøve, der ikke skyldes eksaminandens forhold, vil hverken ombedømmelse eller omprøve kunne resultere i en lavere karakter. Er der tale om fejl eller mangler af særlig grov karakter, kan den afholdte prøve annulleres og en omprøve foranstalles. I denne situation kan omprøven resultere i en lavere karakter.

Med forslaget er det forventningen, at studerende, som klager over en faglig bedømmelse ved en prøve, efterfølgende vil få den materielt korrekte afgørelse af universitetet, dvs. at klageren vil få en retvisende bedømmelse og derfor en korrekt karakter for præstationen. Forslaget skal således medvirke til at sikre, at bedømmelsen (karakteren) gives i overensstemmelse med de faglige mål, der er opstillet for det pågældende fag. Der henvises til § 10, stk. 2, i bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved universitetsuddannelser (karakterbekendtgørelsen), som indeholder krav om fastsættelse af målbeskrivelser for det enkelte fag/fagelement i uddannelsens studieordning.

Til nr. 4

Konsekvensrettelse som følge af ændringen i forslagets § 1, nr. 2.

Til § 2

Til stk. 1.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.